אל תתחיל בי. כשבא הגבאי לגבות מס ממנו או קיצת העיר אומר לו בבקשה ממך אל תתחיל בי להיות ראשון בדבר הפסד שסימן רע הוא לו[מ]: **שחרית הוא.** שהיה מובע ממנו חוב אמר לו שחרית הוא ולא אתחיל אתחלת מעשה היום בפירעון: **ראש חדש הוא.** המתן לי עד מחר: **מוצאי שבת הוא.** ראשון לימי השבוע: **המנחשין.** כשיוצאין לדרך או כשמתחילין בשום דבר: **מתני' המחלל את השבת.** דחשיב ליה תנא[נ] בנסקלין כגון שחללו במלאכה גמורה: **שחייבין על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת.** כגון דבר שיש בו מעשה ומלאכת מחשבת ולא המתעסק: **גמ' תחומין ואליבא דר"ע.** דיליף להו מקראי במסכת סוטה (דף מז:): **הבערה ואליבא דר' יוסי.** דאמר ללאו יצאת. ור"ע מודה נמי בתחומים דאין חייבים עליהם כרת דתנן (שבת דף עג.) אבות מלאכות מ' חסר אחת ולא פליג ר' עקיבא: **מתני' עד שיקללם בשם.** שיקלל בשמות הגמורין: **קללם בכנוי.** כגון שדי צבאות חנון רחום: **גמ'** בנקבו יומת היה לו לכתוב מה ת"ל שם אם אינו ענין לו דהא כתיב ונוקב שם תנהו ענין למקלל אביו ואמו. ור' מנחם לא ס"ל הא דדרשינן לעיל (דף נו.) מהאי קרא [פ] **עד שיברך שם בשם ואפי' לא ברך שם בשם אלא יתברך יוסי ר' מנחם בר' יוסי אומר** מחייב **יהיה בדם אוב או ידעוני מות יומתו באבן ירגמו אתם דמיהם בם:** ויקרא כ כז **אל תפנו אל האלילים ואלהי מסכה לא תעשו לכם אני ה' אלהיכם:** ויקרא יט ד

גליון הש"ס

גמ' נכתוב קרא או אלהים וחרש. קשה דהא צריך קרא דשיש למלקות דעל לימוד במה הלה אין מזהירין ועיין בתשובת מוהרש"ל ד"ה בנקבו וכו' עד שיברך שם בשם. קשה לי הא ממילא לדידהו מקלל אביו ואמו אינו חייב עד שיברך בשם המיוחד בק"ו בשם מברך השם בכינוי פטור ק"ו למקלל אביו בכינוי. ולמ"ש תוס' ד"ה גמר י"ל דבשר ודם חמור דמתביים אבל הסמ"ג בלאוין אות מ' כתב לתרץ הא דנסתפק משה רבינו במברך השם ולא למד בק"ו ממקלל אביו דדלמא כיון דחמיר לא סגי ליה בכפרה. ל"כ תקשי כמ"ל דלפטור שפיר יש ללמוד מקלל אביו בכינוי ממברך השם בכינוי דהא בזה לא שייך לומר דדלמא מברך השם בכינוי פטור משום דחמיר ולא סגי ליה בכפרה דהא אפילו במקלל בשם המיוחד דחמור יותר סגי ליה בכפרה וע"ע:

תורה אור השלם

1. לא תאכלו על הַדָּם לא תְנַחֲשׁוּ וְלֹא תְעוֹנְנוּ: ויקרא יט כו
2. וְנֹקֵב שֵׁם יְיָ מוֹת יוּמָת רָגוֹם יִרְגְּמוּ בוֹ כָּל הָעֵדָה כַּגֵּר כָּאֶזְרָח בְּנָקְבוֹ שֵׁם יוּמָת: ויקרא כד טז
3. כִּי אִישׁ אִישׁ אֲשֶׁר יְקַלֵּל אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ מוֹת יוּמָת אָבִיו וְאִמּוֹ קִלֵּל דָּמָיו בּוֹ:

ויקרא כ ט

4. וְאִישׁ אוֹ אִשָּׁה כִּי יִהְיֶה בָהֶם אוֹב אוֹ יִדְּעֹנִי מוֹת יוּמָתוּ בָּאֶבֶן יִרְגְּמוּ אֹתָם דְּמֵיהֶם בָּם:

ויקרא כ כז

5. אֱלֹהִים לֹא תִקַּלֵּל וְנָשִׂיא בְּעַמְּךָ לֹא תָאֹר:

שמות כב כז

6. לֹא תִקַּלֵּל חֵרֵשׁ וְלִפְנֵי עִוֵּר לֹא תִתֵּן מִכְשֹׁל וְיָרֵאתָ מֵאֱלֹהֶיךָ אֲנִי יְיָ:

ויקרא יט יד

מסורת הש"ס

מ) ס"פ כבוכבים, נ) [שבת קנג: ע"ש וד' קנד.], ג) [שבת קנג.], ד) [שבועות לה.], ס) שבועות לו. [עירובין פג. וש"נ], ו) [לקמן פה:], ז) ב"מ מד:, ח) [קידושין ה: כפ. וש"נ], ט) [מס' סופרים פ"ד ה"ה], י) [בס"ל נוסף: המיחל למ"ד אלהים חול אלא למ"ד אלהים קדש מאי איכא למימר], מ) בע"י: לי., נ) [לעיל נג.], ס) [ועי' היטב סוגיא דשבת קנד. הכי קאמר דבר שחייבין על שגגתו חטאת חייבין על זדונו סקילה ועי' תוס' שבת ו: סד"ה הא קמ"ל],

מוסף רש"י

המחלל את השבת. נסקל אם חללו בדבר שחייבים על שגגתו חטאת ועל זדונו סקילה (שבת קנג:). **תחומין ואליבא דרבי עקיבא.** דאמר לאוריימתא ניהו והוי מחלל ומיהו אין חייבין לא על שגגתו חטאת כו' (שם). **ואליבא דר' יוסי.** דאמר הבערה ללאו יצאת (שם). **בנקבו שם יומת.** קרא יתירא הוא ומיהו ענין למקלל אביו ואמו אחינו חייב עד שיקללם בשם המיוחד (שבועות לו.). **אין לי אלא אביו ואמו.** שייסבו יחד (לקמן פה:) קלל שייסבו (חולין עח:). **אביו שלא אמו אמו שלא אביו.** אחד מהם מנין (שם). **אביו קלל אמו קלל.** בתחלתו סמך קללה לאביו, בסופו סמך קללה לאמו (ב"מ צד: וכנע"ז לקמן פה: ושבועות כו. וחולין עח:) למימרא דאי הכי אי הכי (חולין שם). **משמע שניהם כאחד ומשמע אחד בפני עצמו.** אביו ואמו משמע נמי אי הכי אי הכי (שם). **עד שיפרוט לך הכתוב יחדיו.** כמו שפרט לך הכתוב בחומש שור וחמור, דמדאלמעריך למכתב יחדיו שמעינן דאי לא כתביה הוה משמע שלא יחרוש לא בשור ולא בחמור, ואביו ואמו קלל דיש ליה להביא את המקלל לאמר מיתה (ב"מ צה.) והא אביו דריש דרשינן נמי אי אביו אי אמו, וסיפא לאתויי לאמר מיתה (לקמן פה:).

קפו א מיי' פי"ח מהל' ע"ז הלכה ד וסמג לאוין נ טוש"ע י"ד סי' קעט סעיף ג:

קפז ב מיי' פ"ח מהל' שבת הלכה ה סמג לאוין סט:

קפח ג ד מיי' פ"ח מהל' ממרים הל' ב סמג לאוין לד טוש"ע י"ד סימן רמא סעי' ח:

קפט ה מיי' שם הל' ח:

קצ ו מיי' פ"ו שם הל' ב סמג שם טוש"ע שם:

קצא ז מיי' פכ"ו מהל' סנהדרין הלכה ח סמג לאוין רט טוש"ע מ"מ סי' כז סעיף ח:

קצב ח מיי' פ"ה מהל' ממרים הלכה ד וע"ש בכ"מ:

קצג ט מיי' פכ"ו מהל' סנהדרין הלכה ח:

י [מיי' פ"ב מהל' ע"ז הלכה ח]:

עין משפט נר מצוה

אל תתחיל בי שחרית הוא ראש חודש הוא מוצאי שבת הוא תנו רבנן [1]לא תנחשו ולא תעוננו [א]כגון אלו המנחשים בחולדה בעופות [ב]ובדגים: **מתני'** [ג]המחלל את השבת בדבר שחייבין על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת: **גמ'** [ד]מכלל דאיכא מידי דחילול שבת הוי ואין חייבין לא על שגגתו חטאת ולא על זדונו כרת מאי היא תחומין ואליבא דרבי עקיבא הבערה ואליבא דר' יוסי: **מתני'** [2]המקלל אביו ואמו אינו חייב עד שיקללם בשם [ה]קללם בכנוי ר' מאיר מחייב וחכמים [ו]פוטרין: **גמ'** [ז]מאן חכמים ר' מנחם בר' יוסי הוא דתניא ר' מנחם בר' יוסי אומר [2]בנקבו שם יומת מה ת"ל שם לימד על מקלל אביו ואמו שאינו חייב עד שיקללם בשם [ח]תנו רבנן איש מה ת"ל [3]איש איש [ט]לרבות בת טומטום ואנדרוגינוס אשר יקלל את אביו ואת אמו [י]אין לי אלא אביו ואמו [יא]אביו שלא אמו אמו שלא אביו מניין ת"ל אביו ואמו קילל דמיו בו אביו קילל אמו קילל דברי רבי יאשיה רבי יונתן אומר משמע שניהן כאחד ומשמע אחד בפני עצמו עד שיפרוט לך הכתוב יחדיו יומת בסקילה אתה אומר בסקילה או אינו אלא באחת מכל מיתות האמורות בתורה [יב]נאמר כאן דמיו בו ונאמר להלן [4]דמיהם בם מה להלן בסקילה אף כאן בסקילה עונש שמענו אזהרה מניין ת"ל [5]אלהים לא תקלל וגו' אם היה אביו דיין הרי הוא בכלל אלהים לא תקלל ואם היה אביו נשיא הרי הוא בכלל [יג] [5]ונשיא בעמך לא תאור אינו לא דיין ולא נשיא מניין אמרת הרי אתה דן בנין אב משניהן לא ראי נשיא כראי דיין ולא ראי דיין כראי נשיא לא ראי דיין כראי נשיא שהרי דיין אתה מצווה על הוראתו כראי נשיא שאי אתה מצווה על הוראתו ולא ראי נשיא כראי דיין שהנשיא אתה מצווה על המראתו כראי דיין שאי אתה מצווה על המראתו הצד השוה שבהם שהן בעמך [יד]ואתה מוזהר על קללתן אף אני אביא אביך שבעמך ואתה מוזהר על קללתו מה להצד השוה שבהן שכן גדולתן גרמה להן [6]ת"ל [6]לא תקלל חרש באומללים שבעמך הכתוב מדבר מה לחרש שכן חרישתו גרמה לו נשיא ודיין יוכיחו מה לנשיא ודיין שכן גדולתן גרמה להן חרש יוכיח [יה]וחזר הדין לא ראי זה כראי זה ולא ראי זה כראי זה הצד השוה שבהן שהן בעמך ואתה מוזהר על קללתן אף אני אביא אביך שבעמך ואתה מוזהר על קללתו מה לצד השוה שבהן שכן משונין אלא א"כ [טו]נכתוב קרא או אלהים וחרש או נשיא וחרש אלהים למה לי אם אינו ענין לגופו תנהו ענין לאביו הניחא למאן דאמר אלהים חול אלא למאן דאמר קודש מאי איכא למימר דתניא [יז]אלהים חול דברי רבי ישמעאל רבי עקיבא אומר אלהים קודש ותניא רבי אליעזר בן יעקב אומר [יח]אזהרה למברך את השם מניין תלמוד לומר אלהים לא תקלל [יט]למ"ד אלהים חול גמר קודש מחול למ"ד אלהים קודש גמרינן חול מקודש בשלמא למ"ד אלהים חול גמר קודש מחול אלא למ"ד אלהים קודש גמר חול מקודש דילמא אקודש אזהר אחול לא אזהר א"כ לכתוב קרא לא תקל

מאי

המחלל שבת. נלאו למימר דכל שחייב על שגגתו חטאת חייב על זדונו מיתה דהא מיסי דאמר בפ"ק דשבת (דף ו:) אבות מלאכות מרבעים חסר אחת ואינו חייב על אחת מהן ופי' הקונטרס וכן ר"ת היינו מיתה אבל חטאת מיחייב אחולהו אלא אתא למימר דכל שאין חייבין חטאת אין חייבין מיתה[ס]: **לרבות בת.** הא דאמר (ב"ק דף טו.) השור הכתוב אשה לאיש היינו היכא דכתיב בלשון זכר אבל היכא דכתיב בלשון איש ממעטינן מי לאו דכתיב ב' זימני דאין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות ואם תאמר הא אמרינן בפרק ארבעה ומשה (שם דף מד:) גבי שור שהמית שור שור שבעה להביא שור האשה אע"ג דלא כתיב שור איש וי"ל משום דדרשינן התם גניחה למיתה נגיחה לנזקין והוה ילפינן מיתה מנזקין משום דכתיב (שמות כא) וכי יגוף שור איש: **עד שיפרט** לך הכתוב יחדיו. פירש הקונטרס כדרך שפרט בכלאים ותימה אם כן לרבי יאשיה אמאי כתיב בהו יחדיו אלא על כרחך מי לאו יחדיו הוה אמינא דלא יחרוש בשור וחמור כאחד אף על פי שאין קשורין ולא יגדש בגד של צמר ושל פשתים אף ע"פ שאינן קשורין ותפוריס כדדרשינן (יבמות דף נה:) תכיפה אחת אינה מיבור שתי תכיפות מיבור והיינו מדכתיב יחדיו אלא מסברא קאמר עד שיפרט לך הכתוב יחדיו:

גמר קודש מחול. מדלאפקיה בלשון אלהים דאי מק"ו למ"ד קודש נמי לא איצטריך לגופיה דילף מנשיא וחרש אלא איכא למיפרך מה לנשיא ודש שכן דומגים ומתביישין בכך: מאי

חרשומו גרמה לו. מתוך שהוא שפל הזהיר עליו הכתוב שלא תזהו ולא תגערהו מפני שנותן לרתו על לבו ומיגר על שפלותו: **שכן משונין.** משאר ב"א אלו לאמלגות ואלו לגדולה. וקיי"ל בשחיטת חולין (דף קטו:) כל מה הלד פרכינן כל דהוא כגון שכן משונין דאינו לד חמור דאי לד חמור פריך לאו פירכא היא דאביו נמי אית ביה לד חמור שהוקש כבודו לכבוד המקום: ה"ג **א"כ נכתוב אלהים וחרש או נשיא וחרש.** פי' אלא לא אתיא אביו בבנין אב אלא באם אינו ענין נכתוב אלהים וחרש ונימי נשיא בהלד השוה לא דאי דיין שהוא גדול שאתה מצווה על הוראתו כראי חרש שאי אתה מצווה על הוראתו ולא ראי חרש ששפלותו גרמה לו כראי דיין שאין שפלותו גרמה לו הלד השוה שבהן שהן בעמך אף אני אביא נשיא והכא ליכא למיפרך שכן משונין דהא נשיא נמי משונה הוא: **או נשיא וחרש.** ונימי דיין מינייהו: **אלהים חול.** דהא אלהים דהכא חול הוא ולאזהרת דיין אתא: **אלא למאן דאמר קודש.** וכאן הזהיר על ברכת השם מאי איכא למימר אין כאן קרא יתירא: ומשני **מאן דאמר אלהים חול.** על כרחיך גמר קודש מחול דהא לא אשכחן אזהרה לברכת השם אלא מהכא הלכך מאן דאמר קודש גמר נמי חול מקודש ויש כאן אזהרה לדיין דיליף לה מאזהרה דקדש. וקס"ד במה מצינו גמר ומשום הכי פריך דילמא אקודש הזהיר אחול לא הזהיר:

לא

קפו א מיי' פי"ח מהל' ע"ז הלכה ד וסמג לאוין נ טוש"ע י"ד סי' קעט סעיף ג:

קפז ב מיי' פ"ח מהל' שבת הלכה ה סמג לאוין סט:

קפח ג ד מיי' פ"ח מהל' ממרים הל' ב סמג לאוין לד טוש"ע י"ד סימן רמא סעי' ח:

קפט ה מיי' שם הל' ח:

קצ ו מיי' פ"ו שם הל' ב סמג שם טוש"ע שם:

קצא ז מיי' פכ"ו מהל' סנהדרין הלכה ח סמג לאוין רט טוש"ע מ"מ סי' כז סעיף ח:

קצב ח מיי' פ"ה מהל' ממרים הלכה ד וע"ש בכ"מ:

קצג ט מיי' פכ"ו מהל' סנהדרין הלכה ח:

י [מיי' פ"ב מהל' ע"ז הלכה ח]:

מאי לא תקלל ש"מ תרתי. ומקלל חבירו גמרינן לו מאב ונשיא לו מאב וחרם דליכא למפרך שכן משויים דאביו אינו משונה אע"ג דכפ' שבועת העדות (שבועות דף לו. ושם ד"ה מקלל) משמע דמחרם לחודיה גמר לה וא"ת וניגמר אביו ממקלל עצמו וחרם דספרק שבועת העדות (שם) גמרינן ממקלל עצמו מדכתיב השמר לך ושמור נפשך ויש לומר דאי לאו דאשכחן אביו דגמרינן מיניה חבירו לא הוה גמרינן בעצמו מה שלא מצינו שאסור בחבירו:

עד שיהיו שניהם שוין. פ"ה בני עונשין וקשה תקשה לרבנן דמחייבין אפי' סקילה וי"ל דלרבנן ניחא דדייקי בסקילה כנערה המאורסה דלא ק"ל מומתו גם שניהם דבנשואה כתיב אבל לר"מ דדייקי כנשואה בחנק ה"ל למפטרה מהאי קרא והשתא בין לר"מ בין לרבנן בנשואה פטור ומתני' דמייתי לעיל (דף נה:) וחייבין עליה משום אשת איש לא אתיא כוותייהו א"נ כרבנן ובארוסה ומיהו כיון דדייקינן לעיל אפי' בהמה כל שכן נשואה אלא כר' יונתן אתיא כיון דלא מוקי גם שניהם אלא למעוטי מעשה הורדוס ועוד י"ל דלרבנן כיון דאין דינם משתנה בשביל קטנות מסתברא שפיר לאוקומי גם שניהם לדרשה אחריתי ומתני' דלעיל כרבנן אבל לר"מ דמשתנה דינו מסקילה לחנק בקטנה ארוסה סברא הוא דבנשואה דרשינן גם שניהם לפטור לגמרי ור"ת מפרש דלא קאמר שניהן שוין בני עונשין אלא שוין במיתה אחת והשתא לרבנן דבא על הקטנה בסקילה שפיר כיון דאם היתה היא בת עונשין היו שוין במיתה אחת אבל לר"מ בא על הקטנה בחנק דאם היתה בסקילה ואין זה שוין במיתה אחת א"כ נשואה קטנה לכ"ע במיתה אחת שוין וא"ת בת כהן שהיא בשריפה וכועלה בחנק ליפטריה לגמרי כיון דאין שניהם שוין במיתה אחת וי"ל דלמפטר לגמרי אי אפשר משום דדרשינן[ט] לגבי זוממים לעשות לאחיו ולא לאחותו:

מעשה חידודין. קשה דבפרק הבא על יבמתו (יבמות דף נה:) משמע דלא בעי קרא דפרץ פשיטא פריצותא קאסר רחמנא ולגירסת הספרים מעשה הורדוס נמי קשה דהוא ממעט מדכתיב (ויקרא יט) שכבת זרע פרט למשמש מתה[י]: **והאי לבדו מאי דריש ביה לבדתניא.** וא"ת הא ר"מ אית ליה הך ברייתא דקתני מתני' הראשון בסקילה והשני בחנק וא"כ היכי קאמר שמואל מ"ט שתיק רב לימא ליה ומת האיש הא לר"מ מיבעי ליה לאידך דרשה ויש לומר דתרתי שמעת מינה: רבינא

לגמרי איהו מיהא מיחייב: **שניהם שוין.** בני עונשין: **למעוטי מעשה חדודין.** מחדד ומקשה אברו בבשרה מבחוץ דהוא נהנה והיא אינה נהנית להכי כתיב שניהם שיהיו שניהם שוין נהנין. ומיהו שלא כדרכה אע"ג דהיא אינה נהנית ממשכבי אשה איתרבאי לחיובא: **לא כלום הוא.** ולא איצטריך למעוטי. ואיכא דאמרי מעשה הורדוס (בבא בתרא דף ג:) שהטמינה שבע שנים בדבש: **ועדיין היא בתולה.** שבאו כולם שלא כדרכה: **וכולן בחנק.** דגבי סקילה לבדו כתיב וקרא יתירא הוא למעוטי כי האי גוונא דאע"ג דקרינא ביה בתולה אין בסקילה אלא אחד מהם אותו ששכב עמה לבדו דהיינו ראשון שביאתו היתה יחידית: **ר' אומר.** כי תחל לשון תחלה ולקמיה מפרש לה: דרבי ישמעאל בריש פירקין [נא.]: **אם תחלת ביאתה בזנות.** שזו היא ביאה ראשונה שנבעלה: **כי הפס.** מה מצינו בנערה המאורסה שיצאה מחנק לסקילה ולא יצאה אלא בביאה ראשונה דכתיב לבדו למעוטי שני אף בת כהן לא נשתנית מיתתה אלא בביאה ראשונה הלכך בנערה בתולה והיא ארוסה הכתוב מדבר: **כר"מ ס"ל.** דאמר [לעיל נא.] בת כהן נשואה לכשר בשריפה אבל נשאת לאחד מן הפסולין שנתחללה משעת נשואין שוב אינה אלא בחנק. והאי תחלה דקאמר רבי ה"ק אם זו תחלת חילולה בשריפה ואם לא בחנק: **ומאי וכן.** הכא לא קפיד אלא אתחלת חלול ולא אתחלת ביאה והתם אתחלת ביאה נמי קפיד:

סימנא

מאי לא תקלל ש"מ תרתי: **מתני'** [ח]א הבא על נערה המאורסה אינו חייב עד שתהא נערה בתולה מאורסה והיא בבית אביה באו עליה שנים הראשון בסקילה והשני בחנק: **גמ'** תנו רבנן [1]נערה [2]ולא בוגרת בתולה ולא בעולה מאורסה ולא נשואה [2]בבית אביה [3]פרט לשמסר האב לשלוחי הבעל אמר רב יהודה אמר רב זו דברי ר"מ אבל חכמים אומרים נערה המאורסה [4]אפי' קטנה במשמע א"ל רב אחא מדפתי לרבינא ממאי דמתני' ר"מ היא ולמעוטי קטנה נמי דילמא רבנן היא ולמעוטי בוגרת ותו לא א"ל האי אינו חייב עד שתהא נערה בתולה מאורסה אינו חייב אלא על נערה בתולה מאורסה מיבעי ליה [ג]ותו לא מידי בעא מיניה ר' יעקב בר אדא מרב בא על הקטנה מאורסה לר"מ מהו לגמרי ממעיט ליה או מסקילה ממעיט ליה א"ל מסתברא מסקילה ממעט ליה והכתיב [3]ומתו גם שניהם עד שיהו שניהן שוין שתיק רב אמר שמואל מאי טעמא שתיק רב ונימא ליה [4]ומת האיש אשר שכב עמה לבדו כתנאי ומתו גם שניהם [ד]עד שיהו שניהן שוין דברי ר' יאשיה רבי יונתן אומר [ה]ומת האיש אשר שכב עמה לבדו ואידך ההיא ומתו גם שניהם מאי דריש ביה אמר רבא למעוטי מעשה [ו]חידודים ואידך מעשה חידודים לאו כלום [ז]היא ואידך האי לבדו מאי דריש ביה [ח]כדתניא באו עליה עשרה בני אדם ועדיין היא בתולה כולם בסקילה ר' אומר הראשון בסקילה וכולן בחנק תנו רבנן [5]ובת איש כהן כי תחל לזנות רבי אומר תחילה וכן הוא אומר ומת האיש אשר שכב עמה לבדו מאי קאמר אמר רב הונא בריה דרב יהושע רבי כר' ישמעאל סבירא ליה [ט]דאמר ארוסה יצאה לשריפה ולא נשואה והכי קאמר אם תחילת ביאה בזנות בשריפה אידך בחנק מאי וכן כי התם מה התם בתחילת ביאה קמשתעי קרא הכא נמי בתחילת ביאה קמשתעי קרא אמר ליה רב ביבי בר אביי מר לא הכי אמר ומנו רב יוסף ר' בר' מאיר ס"ל דאמר [י]נשאת לאחד מן הפסולין מיתתה בחנק והכי קאמר אם תחילת אחלתה בזנות בשריפה ואידך בחנק ומאי וכן

סימנא

לא תקלל. שתי קללות במשמע ואלהים נמי ב' לשונות יש בו הלכך לא תקלל דרשינן אתרווייהו: **מתני' אינו חייב.** סקילה: **עד שתהא נערה.** אבל קטנה שקדשה אביה הבא עליה בקטנותה אינו בסקילה ופלוגתא דתנאי היא איכא למ"ד בחנק ואיכא למ"ד פטור לגמרי: **בתולה.** ולא בעולה: **מאורסה.** ולא נשואה ואפילו נכנסה לחופה ולא נבעלה דקרינא ביה בתולה מיהו לא קרינא ביה מאורסה: **והיא בבית אביה.** למעוטי מסרה האב לשלוחי הבעל וזיגתה בדרך: **באו עליה שנים.** ועדיין היא בתולה כגון שבאו עליה שלא כדרכה: **הראשון בסקילה.** דמסכני אשה כתיב (ויקרא יט): **והשני בחנק.** דבעולה היא והא סתמא רבי היא דאמר שלא כדרכה נפקא ליה מכלל בתולה לקמן: **גמ' פ"ר נערה ולא בוגרת.** אקרא קאי כי תהיה נערה בתולה מאורסה וגו' (דברים כב) וסקילה כתיבא התם. נערה משתניא שתי שערות עד שירבה שחור על הלבן ואין בין נערות לבגרות אלא ו' חדשים בלבד: **בית אביה.** בפרשת מוציא שם רע כתיב (שם) לזנות בית אביה והתם נמי סקילה כתיבא: **זו דברי ר"מ.** אמתניתין קאי דקתני עד שתהא נערה ומשמע למעוטי קטנה זו דברי ר"מ דאמר בכתובות באלו נערות (דף כט.) קטנה אין לה קנס חמשים כסף דנערה דוקא כתיב ולא קטנה הלכך גבי נערה המאורסה אין קטנה במשמע: **אבל חכמים.** שנחלקו עליו ואמרו יש קנס במקום מכר חולקין עליו אף כאן ואומרים קטנה ארוסה בסקילה ולא מיעט הכתוב אלא בוגרת: **דילמא.** למעוטי בוגרת ותו לא אתא למעוטי מידי: **א"ל.** א"כ האי עד שתהא נערה האי לישנא משמע בהדיא למעוטי קטנה דהכי משמע אינו חייב בקטנותה עד שתגדיל ותהא נערה ואי למעוטי בוגרת לחודא אתא הכי מיבעיא ליה למתני אינו חייב אלא על נערה בתולה וכו': **ותו לא מידי.** אין עוד להקניט בדבר דודאי מתני' ר"מ היא: **לר"מ.** דאוקמה למתני' דממעט קטנה אליביה: **לגמרי קא ממעט ליה.** דפטרינן ליה לגברא ממיתה הואיל והיא פטורה דלאו בת עונשין היא ולא קרינן בהו ומתו גם שניהם דכתיב גבי שוכב עם אשה בעולת בעל[יא]: **או דילמא מסקילה ממעט ליה.** אבל חנק מחייבי: **שפיר.** רב: **ונימא ליה ומת האיש השוכב עם האשה לבדו.** באנוסה כתיב ואם בשדה ימצא האיש את הנערה המאורסה והחזיק בה האיש ושכב עמה ומת האיש אשר שכב עמה לבדו למה לי אילימא למעוטי לדידה הא בהדיא כתיב ולנערה לא תעשה דבר אלא להביא את הבא על הקטנה מדעתה ואע"ג דפטור דידה לאו משום אונס אלא משום קטנות דאיהי לאו בת עונשין

מסורת הש"ס

ח) כתובות מט., **ב)** ג"ז שם מח.; **ג)** [סוכה לו: וש"נ], **ד)** קידושין י. [ערכין ז.], **ה)** [עי' בערוך ערך הרדופי ותוס' יבמות נה: ד"ה לאחר וכו' וקן בהרא"ש שם סי' ד'], **ו)** קידושין ט.; **ז)** לעיל נא.; **ח)** [תרומות פ"ז מ"ב לעיל נא. כריתות ז.], **ט)** [דברים כב], **י)** [לקמן נ.], **כ)** ועי' תוס' יבמות נה: ד"ה לאחר וכו' כתבו יישוב לזה],

תורה אור השלם

1. כִּי יִהְיֶה נַעֲרָ בְתוּלָה מְאֹרָשָׂה לְאִישׁ וּמְצָאָהּ אִישׁ בָּעִיר וְשָׁכַב עִמָּהּ:
דברים כב כג
2. וְהוֹצִיאוּ אֶת הַנַּעֲרָ אֶל פֶּתַח בֵּית אָבִיהָ וּסְקָלוּהָ אַנְשֵׁי עִירָהּ בָּאֲבָנִים וָמָתָה כִּי עָשְׂתָה נְבָלָה בְּיִשְׂרָאֵל לִזְנוֹת בֵּית אָבִיהָ וּבִעַרְתָּ הָרָע מִקִּרְבֶּךָ:
דברים כב כא
3. כִּי יִמָּצֵא אִישׁ שֹׁכֵב עִם אִשָּׁה בְּעֻלַת בַּעַל וּמֵתוּ גַּם שְׁנֵיהֶם הָאִישׁ הַשֹּׁכֵב עִם הָאִשָּׁה וְהָאִשָּׁה וּבִעַרְתָּ הָרָע מִיִּשְׂרָאֵל:
דברים כב כב
4. וְאִם בַּשָּׂדֶה יִמְצָא הָאִישׁ אֶת הַנַּעֲרָ הַמְאֹרָשָׂה וְהֶחֱזִיק בָּהּ הָאִישׁ וְשָׁכַב עִמָּהּ וּמֵת הָאִישׁ אֲשֶׁר שָׁכַב עִמָּהּ לְבַדּוֹ:
דברים כב כה
5. וּבַת אִישׁ כֹּהֵן כִּי תָחֵל לִזְנוֹת אֶת אָבִיהָ הִיא מְחַלֶּלֶת בָּאֵשׁ תִּשָּׂרֵף:
ויקרא כא ט

מוסף רש"י

מאורסה ולא נשואה. נכנסה לחופה ואע"פ שלא נבעלה, דאי נבעלה הא תני ליה בתולה (כתובות מט.). **ותו לא מידי.** ליכא לשטויי מידי (לעיל סב.) אין לדון אמר דבר זה (סוכה לו:) מו ליכא לאקשויי מידי (ערובין קג:) אין להשיב על כך (יבמות לט. קדושין כא:) אין להקשות על דבר זה (ע"ז כג. סד.). **שניהם.** מיותר לדרשה (ערכין ז.). **עד שיהו שניהן שוין.** בני עונשין, למעוטי גדול הבא על הקטנה (קדושין י.) הנאף והנואפת יהו בני עונשין, אבל אם היתה היא קטנה והוא גדול, או הוא קטן דלאו בר עונשין והיא גדולה ובת עונשין, אין הגדול נהרג (ערכין ז.). **ועדיין היא בתולה.** שבאו כולן עליה שלא כדרכה (קדושין ט:). **נשאת לאחד מן הפסולין מיתתה בחנק.** שנפסלה עד עולם ונתחללה הרי היא כזרה גמורה (לעיל נא.) דאע"ג דמעיקרא לאו זרה היא, השתא מיהא זרה היא (כריתות ז.).